

nájemníků a že tento účel směřuje vědomě k ponenáhlému odstranění ochrany nájemníků. Připuštění smluvní volnosti o nájemném nestalo se tedy z důvodů veřejného blaha, nýbrž z důvodů slušného ohledu na pronajímatele a za účelem znenáhlého zmírňování tísnivých předpisů o výši nájemného. Naopak byl tu podle § 20 (3) dřívějších zákonů donucující předpis, který se týkal také nároku na vrácení přeplatků, že se nelze tohoto nároku předem zříci. Tedy mlčky a zakrytě nepůsobí nový předpis zpět a jde nyní jen o to, pokud působí zpět podle svého doslovu: »přeplatek za dobu minulou nelze zpět žádati«. I kdyby byl v tom spatřován výslovný předpis o zpětné působnosti, nedopadal by na souzený případ, v němž bylo vrácení přeplatku žalobou uplatněno již před 1. dubnem 1928, neboť tento předpis, že »nelze žádati«, počal působiti teprve 1. dubna 1928, kdežto žalobkyně žádala vrácení již dne 27. března 1928, kdy to ještě podle zákona žádati mohla. Konečně jest vyřídit ještě jednu námitku stěžovatelů, totiž, že prý nárok musí existovati ještě v době rozsudku (§ 406 c. ř. s.), takže — nebyl-li nárok rozsudkem přiznán před 1. dubnem 1928 — nemůže prý se tak podle práva nyní platného již po 1. dubnu 1928 státi. Tato otázka souvisí jednak s tím, co bylo již řečeno o zásadě § 5 obč. zák., že zákony nepůsobí zpět, jednak s předpisem § 9 obč. zák., že zákony podrží tak dlouho moc, až je zákonodárce změnil nebo výslovně zruší. Tím není řečeno, že zrušený právní předpis nemá již nadále žádného účinku a že ho nemůže býti soudem již použito. Naopak, pokud nový zákon nepůsobí zpět, nutno posuzovati právní poměry založené na působnosti dřívějšího zákona podle práva oné doby platného. Proto vyslovil nejvyšší soud již v rozhodnutích čís. 2216 a 7026 sb. n. s. zásadu, že nárok na vrácení přeplatků na nájemném jest posuzovati podle zákona té doby, do které jeho vznik spadá, a že nárok jednou vzniklý nezanikne tím, že zákon byl nahrazen jiným zákonem, pokud tento nebyl nadán zpětnou působností. Že nemůže záležeti na tom, kdy o žalobě včasné podané byl vydán rozsudek, vysvitne již z jednoduché úvahy, že by vítězství nebo prohra závisely na tom, zda spor byl podle své povahy a podle píle soudce rozhodnut dříve či později, což by bylo důsledkem nepřípustným.

Čís. 8411.

Nemocenské pojištění (zákon ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n.).

Zaměstnanec nemá proti zaměstnavateli nárok na náhradu škody z důvodu, že zaměstnavatel nevyhověl řádně ohlašovací povinnosti podle § 19 pokud se týče § 18 (1) a) zák.

(Rozh. ze dne 26. října 1928, Rv I 162/28.)

Žalobce domáhal se na svém zaměstnavateli náhrady škody, ježto ho žalovaný přihlásil k nemocenskému pojištění jen denní mzdou 20 Kč, neohlásiv pojišťovně doplatek na mzdu denních 4 Kč 88 h. Žaloba byla

zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolání, opřené o dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s. není oprávněno. Podle dopisu okresní nemocenské pojišťovny ze dne 22. července 1927 byl u ní žalobce žalovanou přihlášen od 15. června do 17. července 1926 s denním výdělkem 20 Kč a není o tom sporu, že dne posléz uvedeného byl již hlášen nemocným. Dovolatel původně tvrdil, že byl u žalované zaměstnán s platem 25 Kč za směnu, v dovolacím spisu pak na základě zjištění nižších soudů, že měl denní mzdu 20 Kč a že za služební dobu od 15. června do 17. července 1926 dostal doplatek 136 Kč 72 h, vypočítává, že měl za směnu 24 Kč 88 h a nikoli jen 20 Kč. Podle jeho názoru byla základem jeho nároku na nemocenské denní mzda 24 Kč 88 h. Dále není sporu, že žalovaná pojišťovně neohlásila, že žalobce k denní mzdě 20 Kč obdržel na konci pracovního shora uvedeného období doplatek 136 Kč 72 h. Žalobce se domáhá zažalované pohledávky 3.166 Kč 60 h jako náhrady škody vzešlé mu tím, že za základ pro výměru nemocenského byla vzata přihlášená denní mzda 20 Kč bez ohledu na onen doplatek, z něhož připadají podle výpočtu žalobce na den 4 Kč 88 h, a spatřuje zavinění žalované v tom, že neohlásila ve smyslu § 19 zákona ze dne 9. října 1924, čís. 221 sb. z. a n. onen doplatek pojišťovně. Podle názoru dovolacího soudu není třeba zabývat se otázkou, zda žalobce z důvodu jím uplatňovaného utrpěl škodu, poněvadž k rozhodnutí sporu stačí výsledek úvahy, zda zaměstnanec jest vůbec oprávněn domáhati se na zaměstnavateli náhrady škody z té příčiny, že tento nevyhověl povinnosti stanovené v § 19 pokud se týče v § 18 (1) písm. a) zákona čís. 221/24 sb. z. a n. Výsledek ten může býti jen záporný. Škodlivé následky, nastávající z toho, že zaměstnavatel neohlásil včas okolností uvedené v § 18 (1) písm. a) zákona nebo jejich změny (§ 19), jsou stanoveny v § 20, v němž zákon ukládá zaměstnavateli povinnosti k náhradě jen proti pojišťovně. Předpis § 260 stanoví pak také trestní sankci proti zaměstnavateli, jenž nevyhoví včas bez náležité omluvy povinnosti ohlašovací nařízené zákonem nebo neučiní tak správně. Tím však jsou ony škodlivé následky vyčerpány a nelze zaměstnavateli ukládati pro porušení předpisů ohlašovacích povinnosti další. Všeobecných zásad o náhradě škody nelze použítí tam, kde zákonodárce na porušení zákonných předpisů stanoví zvláštní sankci, jakž se stalo v §§ 20 a 260 zákona čís. 221/24 sb. z. a n., neboť sankce taková jest ustanovením výjimečným, jež nesmí býti rozšiřováno. Byl-li žalobce zařazen do nižší třídy mzdové než té, která odpovídala jeho skutečnému výdělku, a bylo-li mu důsledkem toho vyplaceno menší nemocenské než na jaké by byl měl při správném zařazení nárok, bylo jeho věcí, by podle § 196 zákona uplatňoval včas své nároky proti pojišťovně u jejího soudu rozhodčího. Proti žalované mu nárok na náhradu škody z důvodu porušení předpisů ohlašovacích nepřísluší.